

IV. NEMZETI SZERKEZTŐSÉG
Heti Lap - Adóhivatal
Művelődési Párt
4 19/VI.

BÁTASZÉK ÉS SÁRKÖZ

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI, TANÜGYI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen minden vasárnap.

Szerkesztőség: Király-ut — Kiadóhivatal: Zrinyi-utcza
Bátaszék.

Szerkesztik és kiadják:

Joó Károly.

Szélig Gáspár.

Előfizetési ár:

Egész évre . 8 K.
Fél > . 4 >
Negyed > . 2 >
Egyes szám 16 fil.

Hirdetési ár:

Egész oldal . . . 20 K.
Fél " . . . 10 "
Negyed " . . . 5 "
Nyílttérnek sora 30 fill.
Hirdetések a nyomdában
is fölvetetnek.
Kéziratok vissza nem
adatnak.

188

A lajvéri kápolna.

Bátaszék katolikus lakossága majdnem félmilliónyi, költséggel nagyarányú és díszes szentegyházat emelt a maga lelkiépülésére és a véghetetlen hatalmu Isten nagyobb dicsőségére. A pompás templom égbetörő tornya messzeföldre hirdeti e nép ritka áldozatkészségét, pazar berendezése pedig dicséri finomult izlését. Az idegen bámulattal, lelkigyönyörrel szemléli e művészi alkotást s nagy elismeréssel szól e nép lelkinagyságáról. A jövő nemzedék tisztelettel, kegyelettel és hálával fog e kor népére gondolni, s hosszú időközön át ájtatos imáiban fog megemlékezni a nagycselekedetre képes ősatyáiról, akik összegyűjtött filléreiken maradandó emléket állítottak, fényes tanubizonyságot tevén vallásosságukról, istentélelmükről.

Félmillió korona, horribilis összeg! Hét nemzedéknek összekuporgatott fillérei egy garmadában. A földhöz tapadt szegény épp oly nagylelkűen hozta áldozatul verejtékes munkája után szerzett filléreit, mint a dúsgazdag csengő koronáit. A támasz nélkül álló özvegy, a szüleit sirató árva is egy-két garassal nagyobbította a garmadát. A leányegyházak buzgó hívői sem húzták vissza magukat, mikor arról volt szó: adjatok! Zugolódás nélkül áldoztak szintén, hogy az anyaegyház méltó hajlékot emelhetett jóságos Istenünknek.

És ime! A leányegyházak közül egy — melynek tagjai szintén anyagi áldozattal segítették fölépíteni pazar templomunkat — alázat- teljesen azíránt esedezett az egyházközség taná-

csánál, hogy a lebontandó ó templom anyagából juttasson neki is néhány téglát, cserepet. Egy kis kápolnát akar építeni, hogy télvizidején legyen, neki is méltó helye, hol a pusztá buzgó hívői közös imára gyűlvén, hálát rebeghesse- nek Istennek a mindennapi kenyérért, hol a kesergő hívő szabad folyást engedhessen keserű könnyüinek, hol a szomorúak vigaszt, a keseredettek gyógyírt könyöröghessenek sajtó szívükre.

A hitközségi tanács a leányegyház kérelmét teljesítette, s a kért anyagot egyhangulag megajánlta. Ezért becsületesen cselekedett. Ha az ellenkezőt tette volna, mire volna méltó? Ezt mondd meg te szives olvasó! És most a nyilvánosság előtt megjelen egy-két tudá- los atyafi, aki azt hiszi magáról, hogy kanállal ette a tudományt, s nagyhangon hirdeti, hogy a tanács nem cselekedett helyesen! Valóságosan izgat a tanács ezen eljárása ellen s aláírásokat gyűjt fonnebbi határozatának megdönté- sére. Mondják, hogy már vagy háromszázan irták alá a tiltakozást magában foglaló iratot. Ezt elhiszem! Mert nincs könnyebb dolog, mint a népet hangzatos frázisokkal félrevezetni. De hiszem, hogy fordul a kocka. Az a becsületes, jóra való nép, amely nagylelkűségéről, ritka ál- dozatkészségéről épp a templom fölépítésénél tett fényes tanubizonyságot, ismétlem az a be- csületes, jóra való nép majd visszafogja szívni aláírását, mikor ilyen kicsiny, de igaz dologról van szó, ha annakidején illetékes, helyről föl- világosítást nyerend. És aztán látni akarjuk a

677-200/100

BATASZÉK és SARKOZ.

fórumon az izgatókat, akiket várni fog az egyházköztség józan lakossága, és várni fog — a lajvéri nép. Mivel ott lesznek ám a lajvéri adózó hívők asszonyostul-gyerekestül.

Joó Károly.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Közigazgatási ülés.** Tolnavármegye törvényhatósági bizottsága folyó hó 10-én délelőtt 10 órakor tartja meg a vármegye székházában szokásos havi ülését.

— **Hivatalelfoglalás.** Ollé Mihály, az ujonan választott bátaszéki aljegyző f. hó 8-án foglalja el állását.

— **Iparkiállítás.** Lapunk legutóbbi számában jeleztük, hogy a bátaszéki ipartestület iparkiállítást rendez. Ez ügyben az ipartestület következő fölhívást teszi közzé: Felhívás. A bátaszéki iparos-testület gyűlési határozat alapján iparkiállítást tervez, miért is ezen felhívás útján a kebelébe tartozó összes mesterek-, segédek- és tanoncokhoz fordul, hogy a kiállítás sikere érdekében olyan működést fejtsenek ki, minőt a becsület sürget minden magyar iparos részéről, ha a magyar ipar fellendítése körül iparkodik érdemet szerezni valamely mozgalom. Egy kiállítás nem egyesek érdeke, mert a keretében felölt érdem az ipar fejlődő haladásának, színvonalának, versenyképességének képe annak minden ágában. Azért a kiállítás az ipartestületnek fogja önértetét,

önbizalmát nevelni, a melyek a munka haladásának alapját képezik; a kiállítás az ifjabb nemzedék serényiségét, becsvágyát növeszti, melyek a munka jövő biztosítását képezik. S ki az, ki kétségbe vonja a kiállításnak a közönségre gyakorlott hatását? Mikor a közönség mindazt, a mire szüksége van, remekben megvalósítva látja és szemléli, bizalom fakad benne az iparos iránt s ez kezdete az oly sokszor hiányzónak panaszolt pártolásnak. Tudjuk, hogy nem ez az első magyar iparkiállítás. A mit szerte már ismételtent megtettek, azt akarjuk Bátaszéken is sikerhez juttatni. Biztat a remény, hogy iparosaink szaktudása és értelmisége Isten áldásával kapcsolatosan dicsőséget fog szerezni a magyar iparnak! A kik a pünkösdi táján rendezendő kiállításban részt venni szándékoznak, sziveskedjenek a tulsó lapon megkezdett sor szerint nevöket és az általuk üzött iparágat bejegyezni, hogy kellő tájékozással legyen megindítható a rendezés munkája. Bátaszék, 1904. január 28-án. Hazafias üdvözléssel: Ritter Bálint, az ipartestület elnöke.

— **A törvényhatóságok és az iparfelügyelők.** Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter rendeletet intézett valamennyi városi és vármegyei törvényhatóságokhoz, amelylyel a közigazgatás és az iparfelügyelet között szerves kapcsolatot teremt. Eddig ugyanis úgy volt, hogy a törvényhatóságoknak nem volt szakértői ipari tanácsadójuk, az iparfelügyelőket pedig nem támogatták működésükben a közigazgatási hatóságok, amiből az ügyre nagy hátrányok származtak. A miniszter ezért elrendelte, hogy a törvényhatóságok és az állam iparügyi szakközegei közvetlen érintkezést tartsanak fenn, hogy így egyrészt a törvényhatóságoknak iparügyi és az ipari ügyeket érintő más köz-

TÁRCZA.**Éjjeli párba.**

Irta: Bátaszéki.

(Folytatás és vége.)

Siri csend volt mindenütt. A falevél sem árult el semmi neszt. A jázmin tövében béka ült s ijeszten mereszté rá vöröses fényben uszkáló szeméit. Az ablak be volt téve s a szobában sötétség uralgott.

— Megfoghatatlan — szólt és figyelni kezdett. Mintha távozó lépések zaja ütötte volna meg fülét.

— Tehát elillantál már szép madár? No, de elérlek én, ha a pokol kapujáig üldözlek is!

Vállára veté fegyverét és kifelé indult.

A hold sugára még mindig ott ült a huszár kardján, sarkantyuján. Ez volt árulója. A grót futva követé és midőn lőtávolságban volt tőle, harsány hangon kiáltá:

— Megállj!

De az, mintha meg se hallotta volna, hátra sem nézett és lassudó léptekben haladt tova.

— Megállj, mert lelőlek! — ismétlé László még hangosabban.

Erre megállt az üldözött és hetykén szólt vissza:

— Kezedben a fegyver, löj!

Szederjessynek szárnyakat növesztett féktelen boszusága; a következő percben szemben állt ellenségével.

— Ki vagy?

— Ruhámról megítélheted, ha van eszed, ne vemre pedig ne légy kíváncsi, mert úgy sem mondom meg — válaszolá mosolyogva.

— Hogy mersz erre jární éjnek idején? Kítől nyertél engedélyt arra? Vagy nem tudod talán, hogy e föld az én tulajdonom? — kezdé a gróf emelkedett hangon.

— Tudom — felelé a huszár makacsul.

— Hol voltál, honnan jössz?

Tóbiás Zoltán hallgatott és lesüté szeméit.

— Értem hallgatásod okát. Udvarias szerető vagy, nem árulod el kedvesed nevét. De épp ezért nevezlek hitvány gazembernek téged, a ki elcsábítottad nőmet, megfosztottál boldogságomtól s e szörnyü

gazdasági kérdésekben minden tekintetben elfogulatlan és tapasztalt szaktanácsadók álljanak rendelkezésükre, másrészt pedig az állami közegek közvetlenül megismerjék a törvényhatóságok nézeteit és óhajait az ipari ügyek tekintetében. Evégből, mint a „Vállalkozók és Iparosok Lapja“ írja, elrendelte a kir. iparfelügyelőknél, hogy mindannyiszor, midőn a törvényhatóságok és járások székhelyein hivatalosan megfordulnak, a törvényhatóság első tisztviselőjével, illetőleg a járási főszolgabíróval lépjenek érintkezésbe, tájékoztatandó azt az eljárásuk tárgyát képező konkrét ügyről és kérdést téve nála a törvényhatóság, illetve járás iparügyi viszonyairól, illetőleg óhajairól.

— **Bátaszék legtöbb adót fizetői 1904. évre.**

Theréziánumi alapítv. urod. képviselője: Mittweg Henrik urod. főtitkár, Holndonner Ferenc, Góczy N. János, Liebhauser István, Mayer Alajos, Mayer Péter, Veisz Lajos, Rüll Nándor, Veidinger Lipót, Pollák Herman, Róhr György, Schwarcz János, Nyers Ignác, Schwarcz Mátyás, Eichardt József, Polyárics Szvetozár, Gehring Tamás, Mayer János, Mihéli József, Hermann Lipót. Póttagok: dr. Boszkovitz Mór, dr. Stark Gusztáv, Gerner Miklós, Soós Károly, Hohmann József.

— **Elhunyt pénztáros.** Bátán elhunyt Babos János, a közbirtokosság derék pénztárnoka, a kinek temetése múlt vasárnap ment végbe nagy részvét mellett.

— **Meg nem erősített tanítóválasztás.** Lapunk egyik utóbbi számában egy rövid hirt hoztunk a decsi r. kath. kántortanító választásáról. E hírünk kapcsán a következőket közöljük: A pécsi egyházmegyei tanfelügyelő, január 30-ikán hivatalos-leiratban tudatta a szekszár-

di kerület esperes-tanfelügyelőjével és általa a decsi r. k. iskolaszékekkel, hogy K. I. megválasztása körül oly nagymérvű szabálytalanságok, sőt a választást megelőzőleg oly törvénybe ütköző cselekmények történtek, melyek egyszer s mindenkorra lehetetlenné teszik, hogy e választás egyházzhatóságilag megerősítették, illetőleg K. I. kineveztessék. Minélfogva utasították a decsi r. k. iskolaszékek, hogy a törvényes (rég)i díjlevél alapján — K. I. kizárásával — a folyamodók közül válasszon kántortanítót annyival inkább, mert K. I. épp a decsi iskolaszékekkel előzetesen történt alkudozásai miatt a pécsi egyházmegyében kántortanítóvá való kinevezést egyáltalán elnyer- ni nem fog.

— **Figyelmeztetés.** Fordulnak elő esetek, hogy a postára adott, különösen külföldre szóló levelek nem kellően 15 grammnyi súly után 25 fillér helyett csak 10 vagy 20 fillérnyi frankójegygyel bérmentesítettnek. Ilyen hiányokból úgy címzettek, mint feladókra a megportózás miatt kellemetlen ségek hárulnak. Ennek elejét veendő, ismételten felhivatik a evező közönség, hogyha külföldre akar feladni levelet és a díjazásban nem bír kellő jártassággal, sziveskedjék leveleit a postára vinni, vagy küldeni, ahol mindenkor kézséggel nyernek felvilágosítást és utbaigazítást.

— **A bátaszéki ipartestületnek 1904. évi közgyűlése január 24-én.** T á r g y : 1. Évi jelentése 1903. évről. 2. Zárószámadás 1903. évről. 3. Költségvetés 1904. évre. 4. Tisztújítás. 5. Indítványozás. Évi jelentése: Iktató elintéztetett 145. beadványi sz. a. Közgyűlés tartatott 1. Előljárásági tartatott 7. Békéltető bizottsági tartatott 1. Nyilvántartott iparo-

vétked felkelté bennem a megcsalt férj irgalmat nem ismerő boszuját. Mivel palástolod gaztettedet? Tagadj konokul, vagy ismerd be a sérelmet, mit elkövettél rajtam; határozz!

— Párbajt gondolsz? — szólt hanyagul a kérdezett, bevallván az iszonyu vádat, mely lelkiismeretet terheli.

— Nevezd, a minek akarod. Párbaj, gyilkolás, nekem az mindegy. Egyikünknek végórája ütött; készülődj!

— Miért sürgeted halálodat? — viszonzá a legszemtelenebb közömbösséggel a katona.

— Ügyed miatt — felelé keserű gúnnyal a gróf. Gondold meg, hogy minden perccel, mit tétlenül töltesz itt, egy-egy mennyországot veszítesz, mert a hűtlen feleség ölelé karjai várnak, ha megölted az alkalmatlankodó férjet.

— Golyó, kard?

— Ejh, mit bánom én! — ordított türelmét veszítve László gróf és két kézre kapta fegyverét, hogy komolyságra figyelmeztesse a hetyke huszárt.

Tóbiás Zoltán felfogta végre a helyzet komoly-

ságát, hirtelenül kihuzta élesre fent kardját és játszi könnyedséggel kiütötte ellenfele kezéből a támadó eszközt, mély sebet ejtvén azután a gróf fején.

— Veszsz meg, nyomorult! — hörgé fájdalomában a sebesült és pusztá kézzel rátámadt a nőcsabítóra, a ki a legcsekélyebb izgalmat sem árulta el, hanem nyugodtan állt a folyó partján, mosolyogva lökvén a hullámokba kardját, melynek úgy sem vehetné már hasznát.

Ököltre mentek. Tóbiás gyakorlott birkozó, de aránylag gyenge testtel bírt, ellenben Szederjessynek meglehetősen acélizmai duzzadtak karjaiban. Földre teperte tehát Tóbiást, rátérdelt mellére és fojtogatni kezdte, mit a halálnak szánt nőies arcu ifju sem viselt el minden ellentállás nélkül: rugdalózott, harapott, de hiába.

— Kezem ügyébe kerültél tehát nyomorult — kacagott a gróf ellensége szemei közé s egy végzetes csapást mért kemény öklével annak homlokára.

A félig eszméletlen állapotban levő huszár, megszabadulva érezvén magát egy percre a fojtó kéz erős szorításától, összeszedte végső erejét, egyet ru-

sok száma 204. Meghalt külföldön 1. Iparát nem folytatja, elköltözött 1. Fölszabadult egyén 40. Szerződés kötött 52. Bejelentett segédfélfogadás 144. Bejelentett segédelbocsátós 110. Munkába álló ipari segéd 34. Munkában álló ipari tanoncz 89. Atutazó, a segédszállót igénybe vevők száma 79. Bonyhádi Segélyegyletnél törlesztendő kölcsön 1170 K. Tagdíjhátralék 92 K. Készpénz 238 K. 72 f Tisztújítás: Elnök: Ritter Bálint, Számvizsgálók: Csida Sándor, Szeiler József, Hofmeiszter Gyula. 20 előjáró: Kovács Gábor, Rull Nándor, Májer Ignác, Preinik Antal, Tafner Károly, ifj. Verli János, Ganzer Nándor, Kolbert Miklós, Garai Ferenc, Bekő Ferenc, Szauer István, Rótmüller Imre, Volf Ferenc, Kliebert József, Illés János, Baranyai Mihály, Szébenyi János, Pappert József, Szániel Ferenc, Jéger János. Indítványozásra: a közgyűlés a leendő pénztárosnak 20 k. tiszteletdíjért megszavazza. Szavazás alá nem bocsátotta az iparhatósági biztos ama tervet, miszerint az ipartestület maga létesítsen betegsegélyző pénztárt a saját tagjai számára. Biztos u. i. abban a véleményben volt, hogy miután csak 203 tag van, nem fogna a testületi pénztár engedélyt nyerni az alakulásra. Az ipartestület 1900-ban a város legszebb terén vett házat. Akkorá termet óhajt idővel építeni melynél nagyobb Bátaszéken nem lessz. A közgyűlés beleegyezik abba, hogy szerkesztessék e célra egy főlhivásos gyűjtőív, melynek aláírója 5 éven át arra kötelezi magát, hogy évenként egy K. hozzájárulásával lehetővé teszi azt, hogy a tervezett nagyterem minél előbb megépüljön.

— **A bátaszéki iparos olvasókörmek** 1904. évi közgyűlése január 24-én. Tárty a mint az ipartestü

gott a kegyetlenül kacagó gróf reánehezédő testén, miáltal teljesen eltávolította magától gyilkosát, talpra ugrott, revolvere után nyult és célzott . . . egy durranás s a vérző fejű gróf megtántorodott. A golyó tüdejét furta keresztül.

— Megöllek! — hörgött a most már két halálos sebből vérző megcsalt férj s azzal, mint az éhes farkas a szeliden legelésző bárányt, magrohanta az áldozatot, felemelte a levegőbe és bedobta a hullámsirba.

De a malom kereke mintha megirigyelte volna a haboktól ezt az örökösen mosolygó főt, elkülönítette azt a testtől és diadalmi jel gyanánt emelte ki a vízből a paron térdelő gróf végtelen öröme.

László felkacagott. Kacagása olyan volt, mint a poklok ördögeé. Aztán ledőlt a zöld gyepe és sirt keservesen. Kisirta minden könyűjét, miközben kifolyt piros vére a zöld füre, melyhez oly szépen illett halovány orcája a megboldogult boldogtalan grófnak . . .

leté. Tisztújítás. Elnök: Ritter Bálint. Alelnök: Loorics István. Igazgató: Maszler Antal. Pénztárnok: Jakab György. Jegyzők: Pápay és Bajomi Vilmos. Választmányi tagok: Varga János, Péter Gábor, Sancenbaher István, Pécsi Mihály, Libhauzer Bálint, Cziner Imre. Számvizsgálók: Klosz Antal, Preller József, Makk György. Elnök a közgyűlés hozzájárulását kéri azon indítványozásához, hogy ha lehetséges, még pünkösdre a bátaszéki iparosok rendezzenek az olvasókör javára helyi érdekű iparkiallítást. A közgyűlés az indítványt magáévé teszi és a következőkből álló kiállítás rendező bizottságot megalakította: Schuler József iparhatósági biztos, Ritter Bálint, Bajomi Vilmos, Jakab György, Klosz Antal, Mayer Ignác, Makk György, Kliebert András, Keinrát Mihály, Preller József, Warga János.

C S A R N O K.

A merre te jársz.

A merre te jársz, nyílnak a virágok
A te mosolyod örömet fakaszt,
A te szerelmed szebb, mint tündérálmom
De én fölötte elmúlt a tavasz.

Sivár sziklára, őszi bús avarra
Hiába süit a meleg napsugár
Hiába a te lobogó szerelmed
Az én szívem nem lobog vissza már.

Jer, add kezéd, menjünk a temetőbe
Bolyongjunk a hideg sirok között
És sird ki a szivedből a szerelmet
Egy jeltelen, behorpadt sir fölött.

Virág.

Egy elbeszélés, mely nem történt meg.

Irla: Dávid Pál.

(Folytatás.)

— Hányadik osztályba jár ecsém uram?
— Most mennék a VII.-be nagyasszonyom.
— Ez az én unokám meg most jár a IV-ik osztályba.

— Hm! hm!

— De nem jó tanuló, valakit majd keresünk mellé tanítónak, adok neki 4—5 forintot, mert nagyon szeretem az imposztort. Itt megállt az asszony-ság egy percre gondolkodni, majd minden hosszadalmas bevezetés nélkül megkérdezé:

— Nem lenne-e mellette ecsém?

— O! szívesen. — Kapva-kapott az alkalmon az ifju. E szóra a szép lány is felvetette szemeit az

ifjura, s az, mint csak egy fiatal déáktól tellik, úgy elpirult fülig.

— Hát ez lesz ezután a tanítód Zoltikám, — szólt a jövendőbeli tanítványhoz a jó nagymama, — viseld jó magad, különben hazai helyett a Dery urnak küldünk hónaponként egy-egy mogyorópalcát, hogy használja egészséggel és eredménnyel.

Eközben Veszprémhez közeledtek utasaink. Az ifju lány nézte a ködbe borult Bakonyt, az ifju a lánykán legeltette szeméit. A jó nagymama szemére oda lopódzott az álom pillangója és mint Arany mondja:

„Álom mézet csókolt ajakára,
Melyet mákvirágból gyűjtött éjszakára“.

A tanítvány igaz hívőhöz illő buzgalommal igyekezett egy lószőrből gyűrűt vagy tudom is én mit fenni.

... Itt vagyunk Veszprémbe, a hegy-völgy országában. A meleg szeptemberi nap süt szúrón. A fogadó előtt megáll a kocsis, utasaink leszállnak; az ifju lepattan a bakról, lesegeti a hölgyeket, kik mennek be ebédelni, bár már későre jár az idő, pedig még ma elakarnak jutni Városlődig. Az ifju kinmarad, előszedi kis pakjából a lángost, mellé pár diót, jóízűen falatozva beszédbe eredt a kocsisal, ki úgy látszik, nagyon megszokta az ifiurazást, tudniillik ez minden harmadik szava. Közben kisompolg a jövendőbeli tanítvány, kiből még Timotheus is lehet, s indítványt tesz egy kis körülnézésre, ugyanis csak négy óra után indulnak. Ez is megtörténik. Eközben eljön az indulás ideje. A jó nagymama csinos leány és a fráter felülnek a kocsi, odaültek az ifjut a kis ülésre, a tanítványa mellé szembe a szép leánnyal.

A városi sétának volt haszna az ifjura, ki bár nem bámulta a püspöki várás szépségeit, de megtudta a beszédes fiutól, hogy jóltevéje özvegy nyire-Nyireiné, született Binetszky Eleonora. A fiu kedves unokája Nyirei Zoltán. A szép leány unokahuga, ki a nyarat náluk töltötte, de különben pápai és jómodu család leánya: Binetszky Margit.

A kocsis suhint egyet ostorával, indulunk. Már nem oly szótlán az utazás, mind eddig. Kérdezzetik, hogy milyen vidék az az ő hazája?

Annak kedves tárgyánál megoldódik nyelve. Arca kigyul, eltűnik róla a sárga sápadtság, szeme villog.

(Folyt. köv.)

KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL.

Pár szó az „Egyről-másról“ szerzőjéhez.

A kötelességérzet adja kezembe a tollat, hogy e pár sort papírra vessem. Nem veszekedési viselkedés, hanem a történelmi hűséghez való szívós ragasz-

kodás kényszerít erre. A „Bátaszék és Sárköz“ 1904-jan 31-iki számában egy kis cikk jelent meg a magyarosításról e címmel: „Egyről-másról“. E cikk egyik pontjában ezt írja a szerző: „Meg vagyok győződve, hogy a szekszárdi, ma már hamisítatlan érzésű magyar nép szintén Schwarzwaldból vagy Thuringiából költözött be annak idején épp úgy, mint a bátaszéki becsületes németajku nép ősei.“

Hát könyörgöm, ebben az egy mondatban alapos tévedés leledzik. Tévedés van benne pedig azért, mert Szekszárd lakossága mindig magyar volt, bár nem zárkozom el az elől, hogy némi töredéke a tolnai letelepülőknél ott visszamaradt. De ismétlem, a nép zöme magyar volt.

Lapozgassuk csak a történelmet. Szekszárd nevét már ott találjuk, mint jelentékeny helyet, II. Béla idejében, ki itt egy Benedictinus zárdát alapított. Az első német betelepítést pedig utóda, II. Géza létesítette 1141—61, de ez kizárólag az erdélyi részekre szorított. A második nagy betelepítést IV. Béla végezte, de jól fontolóra kell venni, hogy Hunyadi Jánosról Teleki alapos kútfők alapján ezt írja: „Az ősrégi magyar Szekszárd alatt tönkretette a pártos Cillei seregét.“

A török hódoltságban Szekszárd a szomszédos Tolnával együtt magyar volt. Egy különbség volt csak köztük, az, hogy Szekszárd katolikus, míg Tolna a hitújítás hatása alatt 1517-től protestáns.

A történelmi buvárlatok kimutatták, hogy Kolics üldözése folytán húzódtak a tolnaiak Sárközbe és az ott levő apró falukban: Öcsény, Decs, Pilis, Nyék, Szeremle és Csanádon telepedtek meg.

Ekkor németesedett el Tolna, míg a szekszárdiak megmaradhettek háborítatlanul helyeiken.

A török pusztítás Szekszárdot nem semmisítette meg, mert tessék csak elolvasni Kammerer Ernő „Török defteirek“ című gyűjteményét, lépten-nyomon ott találja Szekszárd nevét. Sőt azután is folyton szerepel a történelem lapjain. Ellenben a törökök által elpusztított Etevárról, Asszonyfalváról, Lángról ma csak kevesen tudnak.

Etevár ma egy dülő-ut neve a decsi határban, Asszonyfalva a mai Szonfova, Láng pedig a nyéki határnak az a része, mely a bátaszéki vasútra támaszkodik.

A mi a cikk érdemleges részét illeti, mindenben méltánylom a szerző állításait és még megtetőzöm azzal, hogy bizony nagyon sok érdeme van a magyarosítás terén tanítóinknak. Megérdemlik, hogy tisztelettel adózzunk nekik. Igaz, hogy a tanító és a pap tehet legtöbbet e tekintetben, mert az iskola és szószék nagyban elősegíthet minden jó, szép és nemes célt.

Dávid Pál.

* * *

Hát kérem, tartom a szómat. Nem állanak ugyan rendelkezésemre történelmi adatok, melyekkel

minden kétséget kizárólag be tudnám bizonyítani állításaimat, de a hagyomány igenis igazolja azt, hogy a szekszárdi nép zöme szintén Württembergből, Schwarzwaldból, Thüringiából vándorolt be hazánkba, miként a bátaszéki német nép ősei. De sem II. Géza (ki a szorgalmas szászokat telepítette le a Szepességbe), sem IV. Béla idejében, hanem jóval később, nem is nagyon régen II. József császár, a kalapos király uralkodása alatt. Hogy Szekszárd már II. Béla előtt jelentékeny magyar hely volt, azt szerencsére én is tudom. Sőt az isteni gondviselés kegyelme folytán arról is van tudomásom, hogy II. Géza 1142-ben Bátaszéken Czikádori apátságot létesített. Tehát Bátaszék annak idején szintén ekzsztált már, még pedig „Zek“ név alatt. És ezen időben Szekszárd épp úgy, mint Zek, tősgyökeres magyar volt. Az volt II. József alatt is, mit bizonyítanak az azon időben itt élt ősrégi magyar családok, mint: Bottyánok, Csapók, Ugrócyak, Pikayak, Tatárok, Mozsagyak, Darócyak, Illések, Bátorok, Bakók stb. De hogy a szekszárdi nép nagyrészenek ősei sem hadakozának Mohácsnak mezején, azt bizonyítják a most már hamisítatlan magyar érzelmű szekszárdi Steinerok, Hauszknechtek, Isztelstekkerok, Freiok, Eszterbauerok, Schlotthauerok, Prandtnerok, Hermanok, Taklerok, Birkenstokok, Fergerek, Puckok, Hahnok, Freizingerok, Fuchszok, Koldeiszok, Groszok, Tamerok, Markwartek, Mucsenbacherek, Ohnok, Cankok, Meerrek, Stierok, Piszterok, Schleglek, Schillingek, Fügleinok, Stannok, Schmiedtek, Szeitlek, Haizerok, Geiszhauerok, Mayerok és megannyi németnevű becsületes szekszárdi polgárok. Egyebekben pedig egyet-értek Dávid Pál urral. Hogy a magyarosítás terén a papok és tanítók legtöbbet tehetnek, azt concedálok. És hogy specialiter nálunk sokat tesznek, azt elismerem, s ezért biz köszönet illeti őket.

Igazmondó,
az „Egyről-másról“ írója.

* * *

A következő jegyzőkönyvi kivonat közlésére kérttünk föl:

A bátaszéki Iparos Olvasókör 1904. évi február hó 4-én tartott választmányi üléséről felvett jegyzőkönyv. — Jelen vannak: Ritter Bálint elnök, Lovrics István alelnök, Maszler Antal igazgató, Jakab György pénztáros, Bajomi Vilmos II. jegyző, Péter Gábor, Sancenbacher István, Pécsi Mihály, Libhauzer Bálint választmányi tagok, Pápay G. B. jegyző és Fürst Mihály volt alelnök tanu.

1. tárgy: Elnök előadja, miszerint a „Bátaszék és Sárköz“ 1904. évi 5. számában a bátaszéki iparos olvasókörnek Pápay jegyzőjéről úgy nyilatkozik, mely ha való volna, nem lenne méltó tisztségének további viselésére. A választmány bizonyítja, miszerint Pápay pártatlan ember, kinek az a törekvése, hogy az ipa-

rosok közt az összetartás érzetét nevelje, a békeséget pedig példájával bizonyítja. Így pl. a mult évi okt. 31-én tartott ülésen egy tagnak azon ajánlatára, hogy a „Bátaszék/és Sárköz“ többé ne járjon, amiért az a bátaszéki iparosokat az okt. 4-iki s néhány köri tagnak multság zavarásáért szerinte pellengérré állította; Pápay jegyző nem szavazásán mulott, hogy nevezett lapot akkor ki nem tiltotta a választmány. U. is Pápay jegyző így szólt: „Én nem vagyok a kántorral jó viszonyban, gavallér magyar létemre nem szavazok, hogy senki se mondhassa, hogy ellenségemnek háta mögött ártok.“

Pápay jegyző elleni bevádolást el nem fogadjuk. Minden lapnak megrendelése (Budapesti Hirlap, Budapesti Tagblatt, Vasárnapi Ujság, Über Land und Meer, Tolnamegyei Közlöny, Christliches Volksblatt, Vállalkozók Lapja, Bátaszék és Sárköz) — Pápay jegyző erőszakoskodása nélkül — egyedül a választmánynak önkéntes ténye. Az „Über Land und Meer“-re a megrendelésnél kimondta már a választmány, hogy csak egy fél évig fogja járni.

Pápay jegyző iránt tehát, ki az együletet alapítási segített, s az iparosok között való egyetértésnek létrehozásán fáradozik önként, továbbra is bizalmával tiszteli meg a választmány.

Kmft.

A jegyzőkönyv hitelül:

Bajomi Vilmos

II-od jegyző.

* * *

A jegyzőkönyvek azon megható passusát, hogy a választmány Pápay Géza Béni jegyzőjének sikerdús működéséért bizalmat szavaz, a szokásos tisztelettel tudomásul veszem. A jelen voltak listájában ott látom Fürst Mihály volt alelnököt, mint tanut. A jegyzőkönyv kivonatából azonban nem tűnik ki, hogy Fürst mikörül tanuskodott. mert a rossz nyelvek azt mondják, hogy a jegyző ur azon a bizonyos ülésen Fürst Mihályt is leszavaztatta, holott Fürst Mihály hiteles tanuk vallomása szerint hurkát töltögetett. De ez mind mellékes! Fátyolt rája! Másról van itt a szó. Arról ugyanis, hogy az egyletből 2 magyar lapot egy külföldi német lapért kitessékelték. S ebben Pápaynak is része van. Mert, bár a választmány határozottan kiemeli, hogy a lapok megrendelése egyedül a választmány önkényes ténye, mégis Pápaynak nemcsak joga, hanem kötelessége lett volna a két magyar lap védelmére kellni. Itt személyről nem lehet szó. Az eszmét, a célt kell tekintenünk, amelynek szolgálatában a két lap áll. Itt a kántornak személye nem jön számításba; épp azért Pápaynak mint az egylet szellemi vezetőjének a fentebbi szavak helyett ezeket kellett volna mondania: „Én Kuruc Pápay Géza Béni, ki mint népnevelő a magyar kultúra szolgálatában állok, azért lelkesedem, élek és

halok, a botránkozás hangján élénken tiltakozom N. N. tagtársamnak azon szégyenletes indítványa ellen, amely két magyar lapnak egy külföldi német lappal való fölcserélését célozza. Jegyzői állásomat és tagságomat kötöm az indítvány elvezetéséhez. Ekkor cselekedett volna P. G. B. népnevelői hivatásához méltóan. Mert, mikor a magyarérdekek megvédelmezéséről esik szó, a személyi különbözéseknek kell, hogy eltörpüljenek. Ez az én véleményem.

Igazmondó.

A bátaszéki anyakönyvi hivatal értesítése

1904. évi január 31-től február 5-éig.

Született:

Tír Mária, Minorovics Imre, Volf Imre, Anervek József.

Házasságot kötött:

Tész József — Tír Margittal, Reichardt János — Gering Terézszel, Reinhardt Péter — Faidt Klárával, Tír Antal — Mayer Klárával, Hiszi Gáspár — Gyurkovics Marival, Peinic János Schancenbacher Annával, Schvarc János — Mayer Marival, özv. Bakó János — özv. Német Erzsébettel, Pótec Rezső — Pécs Magdolnával, Vég Ferenc — Guszman Borbálával.

Kihirdetett:

Kacenberger Péter — Bauer Margittal.

Meghalt:

Özv. Till Mártonné, szül. Kiszi Teréz, 65 éves (tüdőlégdag.) Stofl Killián, 16 éves, (tüdőgümőkór.)

Felelős szerkesztő Joó Károly.

HIRDETÉSEK.

Vendéglő-átvétel.

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy a

„**Vasuthoz**”

cimzett vendéglőt átvettem.

== Izletes ételek, kitűnő italok kaphatók. ==

A n. é. közönség szives pártfogását kéri

Kleiszné Bauer Anna.

Biztos keresetet

nyújtunk minden állásu egyénnek sorsjegyek eladásával új törvényes módszerünk szerint. Nem részlet-üzlet. — Ajánlatok intézendők:

„**Sorsjegyletési bank**”-hoz

BUDAPEST, VIII. ker., József-körut 13. sz.

Megjelent! Első legnagyobb magyar szabászati magántanulási tankönyv. 350 oldal, 410 rajzzal, füzve 10 korona, kötve 12 korona, férfi- és női szabók részére. Fehérnemű szakkönyv 1 korona. — Szabászatra tanítványokat elfogadok.

Mehr Sámuel, okl. szabásztanító,

BUDAPEST, VII., Kazinczy-u. 36/H.

Szerelők és bádigosok figyelmébe!

Augenstein Hugó,

Budapest, VII., Wesselényi-utca 11/a.

Mindennemű ivlámpák, csillárok és az összes világi-tási felszerelési anyagok raktára. Különböféle sárga- és vörösréz asztali lámpák.

PRAGAN ALVIS fémárugyára

Bécs—Budapest.

Specialista világitási cikkekben.

KÁVÉ

	kilója	korona
Reklám kávé, Santos faj, tiszta .	1-80	
Superior háztartási kávé, tiszta izü	2-—	
Jamaika, nagyszemü, világos . .	2-20	
Domingó, előkelő jó kávé, Jáva faj	2-40	
Ceylon, Salvador Cuba faj	2-60	
Jáva kávé libériában, óriás nagy	2-40	
Legf Malabár vagy Martinik . .	2-80	
Legfinomabb és nagyszemü Cuba,	{ 3-20-tól	pörkölt kávé 2 koronától fejjebb.
Portorico, Mocca v. arany Jáva	{ 3-60-ig	
Gyöngykávé, minden faj	{ 2-40-tól	
		{ 3-60-ig

4 1/2 kilós csomagokban, ha többféle is, bérmentve küldünk bárhova; postadíjért számítunk 42 és 72 fillért csomagonként. Csomagolást, szállítólevelet nem számítunk.

Minden vevőnk ajándékba kapja egy hozánk beküldendő bármily kis fénykép után **életnagyságu fényképét** és csak a díszes papirkeretért és vámért számítunk 3 koronát. A kép hasonlatossága és művészies kiviteléért minden irányban kezeskedünk.

Continental kávéimport társaság

Budapest, V., Lipót-körut 13.

Ne vegyen
senki
hangszert,
mig

REMÉNYI MIHÁLY

műhangszerész
es. és kir. szabadalom-tulajdonos, a Magyar
Királyi Zeneakadémia szállítója

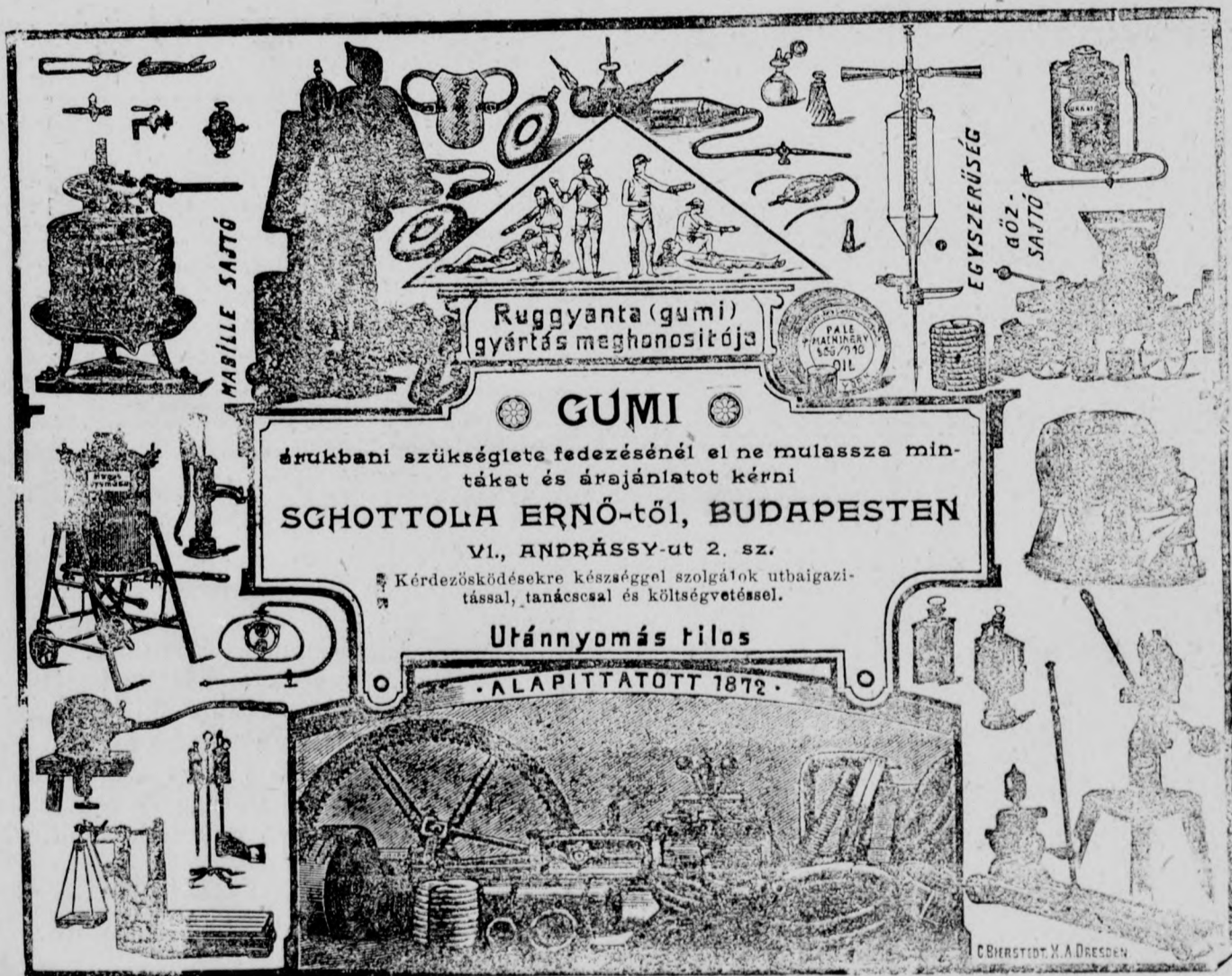
315 ábrával ellátott legújabb
képes árjegyzékét át nem ol-
vasta, mely ingyen és bér-
mentve küldetik

Budapestről, VI. Király-u. 44/II.

Itt az alkalom,
 hogy mindenki
 az egészségtelen, penészesedő szalma-
 zsákját eldobhassa és helyébe **cse-
 kély 8 koronáért** egy kiváló erős
 fakeretű
aczélsodrony ágybetétet
 rendelhessen nálam,
 mely **tartós és olcsó, szag- és
 féregmentes,** ennél fogva egészsé-
 ges. **Az ágy belméretének be-
 küldése után,** annak megfelelően
 szállítja a készítő:
Ifj. Utry Pál, Baja.

**Ruggyanta (gumi)
gyártás meghonosítója**

GUMI

Érdeklődésére szívesen adunk mintákat és árajánlatot kérni

SGHOTTOLA ERNŐ-től, BUDAPESTEN
 VI. ANDRÁSSY-ut 2. sz.

Kérdezőkódásokra készséggel szolgátok utbaigazi-
tással, tanácsal és költségvetéssel.

Utánnyomás tilos
 ALAPITTATOTT 1872.

C. BIERSTEDT, N. A. DRESDEN